

การศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

สารนิพนธ์
ของ
นวรรตน์ ย่อมมี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2550

การศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

สารนิพนธ์
ของ
นวรรตน์ ย่อมี่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

บทคัดย่อ
ของ
นวรรตน์ ย่อมี่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2550

นวรรตน์ ยอมี. (2550). การศึกษาคุณภาพทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์
ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพทางอาชีพของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพใน
ลักษณะ 4 ด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ด้านเจตคติต่อการ
ทำงาน ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือก
อาชีพ โดยจำแนกตาม สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อใน
ระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 136 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) การ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการ
ท่องเที่ยวกรุงเทพมีคุณภาพทางอาชีพ โดยรวมและรายด้านได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเอง
และข้อมูลทางอาชีพอยู่ในระดับมาก ด้านเจตคติต่อการทำงานอยู่ในระดับดี ส่วนด้านความสามารถ
ในการพิจารณาเลือกอาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
2. นักศึกษาที่มีสาขาวิชาต่างกันมีคุณภาพทางอาชีพโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูล
ทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือก
อาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณภาพทางอาชีพโดยรวม แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือก
อาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ
4. นักศึกษาที่มีลักษณะการเลือกศึกษาต่อในระดับ ปวส. ต่างกันมีคุณภาพทางอาชีพ
โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้าน

เจตคติต่อการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้าน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A STUDY OF CAREER MATUARITY OF DIPLOMA STUDENTS AT
BANGKOK COLLEGE OF BUSINESS ADMINISTRATION AND TOURISM

AN ABSTRACT
BY
MISSNAWARAT YORMEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
May 2007

Nawarat Yormee. (2007). *A Study of Career Maturity of Diploma Students at Bangkok College of Business Administration and Tourism*. Master's Project, M.Ed. (Business Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purpose of this research was study the career maturity of Diploma students at Bangkok College of Business Administration and Tourism in four aspects: self career knowledge and information, attitudes toward work, career selection competency, and knowledge of career selection process and to compare those aspects by department, achievement, study choice in Diploma level and parents' occupation

The samples were 136 students of all the second year diploma students at Bangkok College of Business Administration and Tourism during second term. The instrument was a questionnaire that was used for collecting data. Percentage, arithmetic means, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance were used for analyzing data.

The results of the research revealed as follows:

1. The career maturity of students in overall aspects and the aspect of self career knowledge and career information, and attitudes toward work at high level while the aspect of career selection competency and knowledge of career selection process at rather high level.
2. The students in different departments had career maturity in overall aspects with non statistically significant different. For the aspect of self career knowledge and career information, there were statistically significant different at level 0.01, while the aspect of career selection competency at level 0.05.
3. The students in different achievement had career maturity in overall aspects with non statistically significant different. For the aspect of career selection process, there were statistically significant different at level 0.01.
4. The students in different study choice in Diploma level had career maturity in overall aspects with statistically significant different at level 0.05. For the aspect of positive attitudes toward work, there were statistically significant different at level 0.01.
5. The students in different parents' occupation had career maturity in overall aspects and the aspect with non statistically significant different.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาวุฒิมภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ของนางสาวนวรรตน์ ยอมี ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจ
ศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์สิมมฐากร ชูทรัพย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลี้มไทย)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรืองลักษณ์ โรจนพันธ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาของรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำที่ดีและมีคุณค่ารวมทั้ง ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องของสารนิพนธ์ นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง และอาจารย์นิรนาท แสนสา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรธุรกิจศึกษาระดับบัณฑิต และคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ และคณาจารย์จากภาควิชาอื่น ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ให้การอบรม สั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่ดี รวมทั้งได้ให้ความรักความเมตตาที่ดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ และอาจารย์ประจำวิชาที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางที่ดีและมีคุณค่า ให้ความรักความเมตตา ความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจที่ดี ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ด้วยดีตลอดมา

นวรรตน์ ย่อมี่

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารเกี่ยวกับวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ.....	7
เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	12
เอกสารเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การจัดกระทำข้อมูล.....	30
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	49
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	62
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	70

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาจำแนกตาม สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง.....	35
2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา.....	36
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ.....	37
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา ด้านเจตคติต่อการทำงาน.....	38
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ.....	39
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ.....	40
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา.....	42
8 ผลการเปรียบเทียบนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา.....	43
9 ผลการเปรียบเทียบนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาที่มีสาขาวิชาแตกต่างกัน.....	44
10 ผลการเปรียบเทียบนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	45
11 ผลการเปรียบเทียบนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส.....	46
12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	47
13 ผลการเปรียบเทียบนุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลง และความท้าทายดังกล่าว ได้แก่คุณภาพประชากรของประเทศ (กรมวิชาการ. 2544 : 46) ดังนั้น ในการจัดการศึกษาไม่ใช่เพื่อการศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คุณคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการประกอบอาชีพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 5-6)

อาชีพมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ได้มาซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิต อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย นอกจากนี้มีความเกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ ชื่อเสียง ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในตนเอง และรู้สึกว่าคุณค่า แสดงได้ถึงความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และทำประโยชน์ให้แก่สังคม

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง เจริญก้าวหน้า และพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีอาชีพเพิ่มขึ้นมากและหลากหลาย ทำให้มนุษย์มีความจำเป็นต้องตัดสินใจในการเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นหลัก โดยอาศัยหลักเกณฑ์บางอย่างที่ตนเห็นว่าสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกินซ์เบิร์ก (Ginzburg. 1967 : 44; อ้างอิงจาก ทศนา ทองภักดี; อัจฉรา สุขารมณ; และ อรพินท์ ชูชม. 2543 : 110) กล่าวว่า การเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละบุคคล มักจะเลือกอาชีพแตกต่างกัน การตัดสินใจเลือกอาชีพมีผลต่อบุคคลนั้น และสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก ดังนั้นการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล จึงมีความสำคัญต่อการทำงานในอนาคต การที่บุคคลได้แสดงถึงทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยสามารถประเมินตนเอง เข้าใจลักษณะของงาน มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกงาน ตลอดจนรู้จักการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงาน สามารถนำไปสู่สภาวะการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งซูเปอร์ (Super. 1975 : 186; อ้างอิงจาก พัชรภา วรแสง. 2546 : 1) เรียกว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล

วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเปิดสอน 2 ระดับ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก และประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรมและบริการ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

โดยวิทยาลัยฯ มีแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางด้านบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม (คู่มือนักศึกษา. 2549)

จากการสำรวจโดยการสัมภาษณ์นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่พบว่า นักศึกษาไม่ทราบว่าตนเองมีความสามารถอะไร มีความถนัดด้านใด มีความสนใจในเรื่องใด และมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพใด ไม่มีการวางแผนในการประกอบอาชีพ ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพน้อย ปัจจุบันนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของวิทยาลัยฯ บางคนเลือกสาขาวิชาไม่ตรงกับสาขาวิชาเดิมที่ได้ศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเลือกสาขาวิชาตามกลุ่มเพื่อน หรือเลือกสาขาวิชาเรียนตามค่านิยมในสังคมปัจจุบัน ซึ่งไม่ตรงกับความสามารถ ความถนัดของตนเอง มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาเรียน ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนจนถึงเรียนไม่สำเร็จ การที่นักศึกษาเลือกเรียนในสาขาวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง ย่อมแสดงได้ว่านักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพ ซึ่งจะส่งผลทำให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ มีความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิต แต่หากไม่สามารถเลือกเรียนในสาขาวิชาที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง อาจจะประสบความล้มเหลว ถือได้ว่าผู้นั้นขาดวุฒิภาวะทางอาชีพ ซึ่งจะมีผลต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในอนาคต

สิ่งสำคัญในการจัดการศึกษานั้น ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 205) กล่าวว่าต้องปลูกฝังความรู้สำนึกคิดให้บุคคลมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทุกอาชีพ ให้บุคคลได้รับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมด้านอาชีพ โอกาสในการประกอบอาชีพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมตัวประกอบอาชีพได้ ทราบถึงความถนัด ความสามารถและความสนใจของตนเอง และเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเลือกอาชีพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในอาชีพ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพและพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. 2546 : 1-2)

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าวุฒิภาวะมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพ ซึ่งนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวส. จะมีช่วงอายุอยู่ในวัยระหว่าง 17 - 24 ปี ซึ่งจากทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์ (Super. 1973; อ้างอิงจาก สุวรรณ จงประเสริฐพร. 2540 : 3) กล่าวว่า บุคคลในช่วงอายุดังกล่าว จะมีการเลือกอาชีพอย่างจริงจังมากขึ้น โดยมีการคาดคะเนหรือมีการวางแผนล่วงหน้าที่จะเลือกประกอบอาชีพที่ตนถนัดและสนใจ ตลอดจนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น ๆ หากนักศึกษานี้มีวุฒิภาวะทางอาชีพที่เหมาะสม ก็จะทำให้ นักศึกษาสามารถวางแผนการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคมโดยรวม ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า นักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจ และการท่องเที่ยวกรุงเทพ มีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการจัดบริการแนะแนวในวิทยาลัย เพื่อพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
2. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยจำแนกดังนี้
 - 2.1 สาขาวิชา
 - 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.3 ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส.
 - 2.4 อาชีพของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อทราบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนและการบริการแนะแนวอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพ สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วย สาขาวิชาการบัญชีจำนวน 26 คน สาขาวิชาการตลาดจำนวน 28 คน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 41 คน สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกจำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 สาขาวิชา

2.1.1.1 สาขาวิชาการบัญชี

2.1.1.2 สาขาวิชาการตลาด

- 2.1.1.3 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 2.1.1.4 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
- 2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1.2.1 เกรตเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ลงไป
 - 2.1.2.2 เกรตเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00
- 2.1.3 ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส.
 - 2.1.3.1 ตามความต้องการของตนเอง
 - 2.1.3.2 ตามความต้องการของผู้ปกครอง
- 2.1.4 อาชีพของผู้ปกครอง
 - 2.1.4.1 รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท
 - 2.1.4.2 ประกอบกิจการส่วนตัว
- 2.1.1.3 อื่น ๆ
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ วุฒิภาวะทางอาชีพ ประกอบด้วย
 - 2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ
 - 2.2.2 เจตคติต่อการทำงาน
 - 2.2.3 ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ
 - 2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ

นียมศัพท์เฉพาะ

1. วุฒิภาวะทางอาชีพ หมายถึง ความรู้สึกซึ่งเป็นสภาวะความพร้อมของจิตใจเกี่ยวกับความสามารถในการเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับวัย โดยมีข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพเป็นส่วนประกอบซึ่งแสดงออก 4 ลักษณะดังนี้
 - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และบุคลิกภาพ ข้อมูลทางอาชีพเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ คุณสมบัติและข้อจำกัดของอาชีพ
 - 1.2 เจตคติต่อการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลมีความตระหนัก เห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าในการทำงาน
 - 1.3 ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาร่วมกันในการเลือกอาชีพของตนเองได้อย่างอิสระและเหมาะสมทำให้มีความสุขในการทำงาน
 - 1.4 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการเลือกอาชีพ แนวความคิด การวางแผน เตรียมความพร้อมและแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกณฑ์เฉลี่ยสะสมที่ได้จากการเรียน (3 ภาคเรียน) ในระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1/2548 , 2/2548 และปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1/2549 แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

2.1 เกณฑ์เฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ลงไป

2.2 เกณฑ์เฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

3. ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. หมายถึง การตัดสินใจเลือกสาขาวิชาในการศึกษาต่อจากระดับปวช. มาระดับ ปวส. ของนักศึกษาเป็นไปตามความต้องการของ

3.1 ตามความต้องการของตนเอง

3.2 ตามความต้องการของผู้ปกครอง

4. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองคนใดคนหนึ่ง แบ่งออกเป็น

4.1 รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท

4.2 ประกอบกิจการส่วนตัว

4.3 อื่น ๆ

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาที่มีสาขาวิชาต่างกัน มีคุณภาพทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

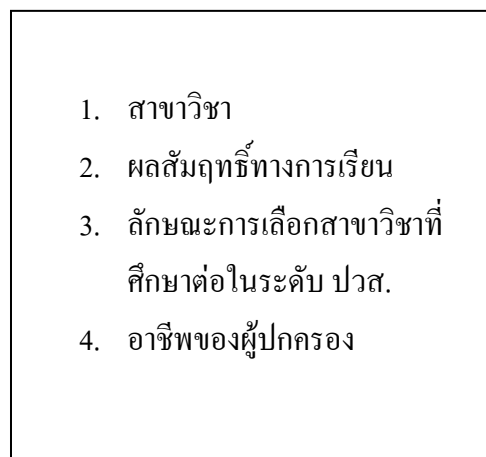
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณภาพทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่มีลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ต่างกันมีคุณภาพทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

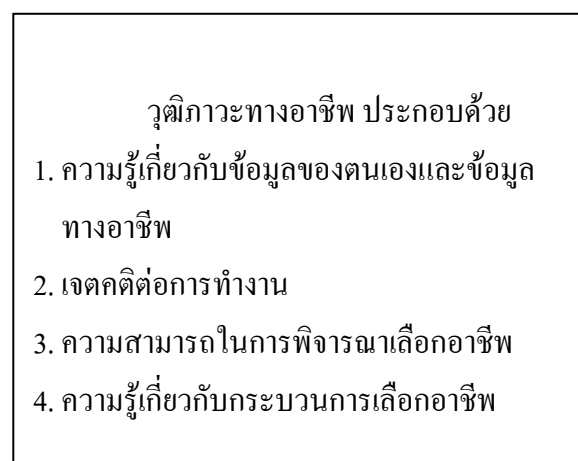
4. นักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีคุณภาพทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
 - 1.1 ประวัติวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
 - 1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546
2. เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 2.1 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ
 - 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ
3. เอกสารเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 3.1 ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 3.2 โครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 3.3 มิติวุฒิภาวะทางอาชีพของวัยรุ่น
 - 3.4 หลักในการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 3.5 ลักษณะของวุฒิภาวะทางอาชีพ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารเกี่ยวกับวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

1.1 ประวัติวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

จากการสัมมนาระดับชาติของสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเอกชน เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2535 ได้ข้อสรุปว่า ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำนวนมาก และเพื่อให้มีกำลังคนเพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสมาคมฯ จึงขอให้ภาครัฐผลิตแรงงานดังกล่าวป้อนธุรกิจท่องเที่ยว

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่เน้นเฉพาะการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระดับกลางเป็นแห่งแรก โดยประกาศจัดตั้งวิทยาลัยฯ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2536 บนที่ดินเนื้อที่ 56 ไร่ 2 งาน 96 ตารางวา ซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้รับบริจาคจากนางนภคล้า รอดอนันต์ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2525 โดยพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2539 โดยท่านอธิบดีกรมอาชีวศึกษา (นายจรูญ ชูลาก) เป็นประธานและหลวงพ่อบุญ เจ้าอาวาสวัดบางพร จังหวัดนครปฐมเป็นประธานฝ่ายสงฆ์

อนึ่ง ในปีงบประมาณ 2540 กรมอาชีวศึกษา ได้รับงบประมาณให้ก่อสร้างวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีก 2 แห่ง คือที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอุตรธานีตั้งนั้น เพื่อมิให้เกิดความสับสนในชื่อของวิทยาลัยแห่งแรก จึงได้เปลี่ยนชื่อจาก วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวเป็นวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2539 เป็นต้นมา วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 11 หมู่ 6 แขวงสามวา ตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510 (ข้อมูลสถานศึกษา. 2549 : 2)

1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546

วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ เปิดสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยใช้หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยฯ เปิดสอนในสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจและสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ซึ่งเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ดังนี้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการได้
2. เป็นหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริงและเข้าใจชีวิต
3. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาชีพ สามารถถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานประกอบการ และสามารถสะสมการเรียนและประสบการณ์ได้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ
3. เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะจากศาสตร์ต่าง ๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักองค์กร สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการเรียนวิชาชีพ
5. เพื่อให้มีปัญญา ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพ และการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง

6. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับการปฏิบัติในอาชีพนั้น ๆ

7. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์กรท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

8. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นกำลังสำคัญในด้านการผลิตและให้บริการ

9. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ.2546 : 1-2)

สาขาวิชาการบัญชี

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ นำไปใช้ในการค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพบัญชีให้เจริญก้าวหน้า

2. เพื่อให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

3. เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะในวิชาชีพบัญชี ไปประกอบอาชีพในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน หรืออาชีพอิสระอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ วางแผนการปฏิบัติงาน และแก้ปัญหาด้วยหลักการ และเหตุผลเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

5. สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. เพื่อปลูกฝังให้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กร

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสารทางเทคนิคในงานอาชีพ

2. จัดการระบบฐานข้อมูลในงานอาชีพ

3. แก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี

4. การจัด ควบคุม และพัฒนาคุณภาพ

5. แสดงบุคลิกและลักษณะของผู้ประกอบอาชีพด้านธุรกิจ

6. เข้าใจหลักเกณฑ์และกระบวนการของงานบัญชีการเงิน งานบัญชีชั้นกลาง งานบัญชีชั้นสูงงานบัญชีต้นทุน งานตรวจสอบภายใน

7. บันทึบบัญชีเกี่ยวกับงานบัญชีการเงิน งานบัญชีชั้นกลาง งานบัญชีชั้นสูงงานบัญชีต้นทุน งานตรวจสอบภายใน

สาขาวิชาการตลาด

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นำไปใช้ในการค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพ การตลาดให้เจริญก้าวหน้า
2. เพื่อให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการ ปฏิบัติงานวิชาชีพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
3. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในด้านการเป็นพนักงานการตลาด พนักงานขาย พนักงานจัดซื้อ พนักงานวิจัยและสถิติ พนักงานวิจัยและสถิติ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ สามารถ บริหารงานด้านการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจถึงการตลาดระบบเครือข่ายสื่อสาร
5. เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพได้อย่างมี ประสิทธิภาพ
6. เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปรับปรุงและพัฒนา ตนเองให้ทันต่อสถานการณ์ สำคัญในจรรยาบรรณและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสารทางเทคนิคในงานอาชีพ
2. จัดการระบบฐานข้อมูลในงานอาชีพ
3. แก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี
4. การจัด ควบคุม และพัฒนาคุณภาพ
5. แสดงบุคลิกและลักษณะของผู้ประกอบอาชีพด้านธุรกิจ
6. วางแผนงานและกำหนดกลยุทธ์
7. วิเคราะห์ตลาดและวิจัยเบื้องต้น
8. ใช้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศในงานอาชีพ
9. ปฏิบัติงานในหน้าที่พนักงานขายและประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ นำไปใช้ในการค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเอง และงาน วิชาชีพด้านคอมพิวเตอร์ให้เจริญก้าวหน้า
2. เพื่อให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการ ปฏิบัติงานวิชาชีพ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

- และเหตุผล
4. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ วางแผนการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาด้วยหลักการ
- และเหตุผล
5. เพื่อให้มีทักษะในการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในงานธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ
6. เพื่อให้มีเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสมตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมในงานด้านคอมพิวเตอร์

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสารเทคนิคในงานอาชีพ
2. จัดการระบบฐานข้อมูลในงานอาชีพ
3. แก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี
4. การจัด ควบคุม และพัฒนาคุณภาพ
5. แสดงบุคลิกและลักษณะของผู้ประกอบอาชีพด้านธุรกิจ
6. ใช้ระบบปฏิบัติการและโปรแกรมสำเร็จรูปในงานอาชีพ
7. ออกแบบระบบฐานข้อมูลในงานอาชีพ
8. ออกแบบและพัฒนาโปรแกรม
9. วางแผนและวิเคราะห์ระบบสารสนเทศ

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเอง และงานวิชาชีพด้านการจัดการธุรกิจค้าปลีกให้เจริญก้าวหน้า
2. เพื่อให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ และวิธีดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีก
4. เพื่อให้มีความสามารถจัดการควบคุมดูแล และตรวจสอบงานต่าง ๆ ของธุรกิจค้าปลีกได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง
5. เข้าใจหลักการและกระบวนการในงานที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านธุรกิจค้าปลีก
6. เพื่อพัฒนาทัศนคติและวินัยในการทำงาน ให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ความซื่อสัตย์ ขยันอดทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ มนุษย์สัมพันธ์ และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงาน
7. มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีในงานอาชีพ

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสารทางเทคนิคในงานอาชีพ
2. จัดการระบบข้อมูลในงานอาชีพ
3. แก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี
4. การจัด ควบคุม และพัฒนาคุณภาพ
5. แสดงบุคลิกและลักษณะของผู้ประกอบอาชีพด้านธุรกิจ
6. วางแผนและบริหารการจัดการร้านค้าปลีก
7. วางแผนและบริหารการจัดการสินค้าในธุรกิจค้าปลีก
8. วางแผนและบริหารการจัดการขาย การบริการ และส่งเสริมการขายในธุรกิจ

ค้าปลีก

9. ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจค้าปลีก

ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก จะต้องศึกษารายวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ และเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

หมวดวิชาสามัญ

วิชาสามัญทั่วไป	13	หน่วยกิต
-----------------	----	----------

วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ	8	หน่วยกิต
-------------------------	---	----------

หมวดวิชาชีพ

วิชาพื้นฐาน	15	หน่วยกิต
-------------	----	----------

วิชาชีพสาขาวิชา	24	หน่วยกิต
-----------------	----	----------

วิชาชีพสาขางาน	15	หน่วยกิต
----------------	----	----------

โครงการ	4	หน่วยกิต
---------	---	----------

หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
-------------------	---	----------

ฝึกงาน (ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร (ไม่น้อยกว่า 120 ชั่วโมง)

(หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ.2546 : 111-114)

2. เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีวุฒิภาวะทางอาชีพ

2.1 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

2.1.1 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินซ์เบิร์ก (อัจฉรา สุขารมณ; อรพินทร์ ชูชม; และทัศนาก ทอภักดี. 2540: 8; อ้างอิงจาก Ginzberg. 1974. Counseling for Career Development.

pp. 47-57) ได้กล่าวถึง การเลือกอาชีพว่า เป็นกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ใช่เป็นการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นสิ่งสำคัญติดต่อกันไปแต่ละชั้นของกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการของแต่ละบุคคล ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวจะไม่หวนย้อนกลับไปอีก ดังนั้น เมื่อตัดสินใจแล้วจะกลับหลังไม่ได้ การเลือกจึงเป็นกระบวนการที่มุ่งสู่เวลาข้างหน้า และจะจบลงด้วยการประนีประนอมระหว่าง ความสนใจ ความต้องการของตนเองกับความเป็นจริงของโลก ดังนั้น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกอาชีพตามทฤษฎีจึงมี 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ (Process)

ประการที่ 2 กระบวนการเลือกอาชีพจะย้อนกลับหลังไม่ได้ (Irreversible)

ประการที่ 3 การเลือกอาชีพจะมีการประนีประนอม (Compromise) ขั้นสุดท้ายระหว่างความสามารถ ความสนใจและความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม

2.1.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอค (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531: 38-39; อ้างอิงจาก Hoppock. 1967. Occupational Information.) เน้นถึงความต้องการของบุคคล และความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพและพัฒนาอาชีพ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการเลือกอาชีพดังนี้

ประการที่ 1 บุคคลจะเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง และจะปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง

ประการที่ 2 อาชีพที่บุคคลตัดสินใจเลือกจะเป็นอาชีพที่เชื่อว่าสามารถตอบสนองความต้องการส่วนใหญ่ของบุคคลนั้นได้ดีที่สุด

ประการที่ 3 ความต้องการของบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ประการที่ 4 พัฒนาการทางอาชีพเริ่มต้นเมื่อบุคคลทราบว่าจะอาชีพนั้น สามารถนำไปสู่ความต้องการของตนเองได้

ประการที่ 5 พัฒนาการทางอาชีพจะดำเนินก้าวหน้าและดีขึ้น เมื่อบุคคลสามารถคาดหวังถึงการตอบสนองความต้องการของตนได้ดีเพียงใด จะขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถที่จะวินิจฉัยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน

ประการที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลตระหนักถึงความต้องการของตนเอง

ประการที่ 7 ข้อสนเทศทางอาชีพ จะมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพต่างๆ ที่อาจจะสนองความต้องการของตน และช่วยให้บุคคลสามารถคาดหวังได้ว่าอาชีพใดจะสนองความต้องการของตนได้ดีที่สุด

ประการที่ 8 ระดับความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ เป็นระดับของความพึงพอใจซึ่งพิจารณาได้จาก อัตราส่วนของความต้องการที่ได้รับการตอบสนองและความต้องการที่คาดหวังว่าจะได้รับการตอบสนอง

ประการที่ 9 ความพึงพอใจในงาน ขึ้นอยู่กับการที่งานสามารถสนองความต้องการของบุคคลได้ในปัจจุบัน และคาดหวังว่าจะสามารถตอบสนองได้ในอนาคต

ประการที่ 10 การเลือกอาชีพของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ถ้าบุคคลนั้นเชื่อว่าการเปลี่ยนนั้นเป็นการตอบสนองความต้องการของตนเอง

2.1.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์ (อัจฉรา สุขารมณี; อรพินทร์ ชูชม; และ ทศนา ทองภักดี. 2540: 8; อ้างอิงจาก Super.1973: pp. 131-168) ทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์ได้นำความรู้ทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองมาใช้ 10 ประการ คือ

ประการที่ 1 มนุษย์มีความแตกต่างกันในความสามารถ ด้านความสนใจ และบุคลิกภาพ

ประการที่ 2 ความแตกต่างดังกล่าว ทำให้บุคคลมีความเหมาะสมกับอาชีพต่างกัน

ประการที่ 3 อาชีพแต่ละอย่างแม้จะต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติเฉพาะอย่าง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าบุคคลอื่น ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงจะทำได้

ประการที่ 4 ความพึงพอใจในอาชีพ ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมที่บุคคลอยู่ ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ ตลอดจนความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับตนเองนั้นมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลา ดังนั้นการเลือกอาชีพของบุคคลจึงมีการเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน

ประการที่ 5 กระบวนการดังกล่าว อาจพิจารณาได้ในแต่ละช่วงชีวิต ได้แก่ ช่วงของการเติบโต ช่วงของการสำรวจ ช่วงของการวางรากฐาน ช่วงของการสร้างความมั่นคง และช่วงของการเสื่อมถอย ซึ่งในช่วงของการสำรวจ อาจแบ่งออกเป็นระยะต่าง ๆ ได้แก่ ระยะเพื่อฝัน ระยะเปลี่ยนแปลง และระยะแห่งความจริง และในช่วงของการวางรากฐานแบ่งออกได้เป็น ระยะทดลอง และระยะถาวร

ประการที่ 6 ธรรมชาติแบบแผนอาชีพของบุคคล สามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ สติปัญญา และบุคลิกภาพส่วนตัว รวมทั้งโอกาสต่าง ๆ ที่เขาจะได้รับ

ประการที่ 7 การพัฒนาตามช่วงชีวิตดังกล่าว เป็นสิ่งที่ให้การแนะนำได้ส่วนหนึ่ง อาศัยการสร้างเสริม และความสนใจ อีกส่วนหนึ่งอาศัยการให้ความช่วยเหลือในการทดสอบความจริงและในการพัฒนาความคิดรวบยอดของบุคคล

ประการที่ 8 พัฒนาการทางอาชีพแท้จริง คือ พัฒนาการด้านจิตใจ และร่างกาย ผสมกับกระบวนการแสดงออกของความคิดรวบยอดของบุคคล กล่าวคือ เมื่อบุคคลเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เขาจะมีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเอง หรือที่เรียกว่า ความคิดรวบยอด และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ รวมทั้งความคาดหวังต่อบทบาทที่เขาอยากจะเป็น

ประการที่ 9 การเข้าสู่อาชีพของบุคคล เป็นกระบวนการประนีประนอมระหว่างบุคคลกับตัวแปรทางสังคม หรือระหว่างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองกับความเป็นจริงนั่นเอง

ประการที่ 10 ความพึงพอใจในชีวิตและงาน ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลได้มีโอกาสแสดงออก ซึ่งความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของตนเองได้เพียงใดและสิ่งเหล่านี้

ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของบุคคลในช่วงของการเจริญเติบโต ช่วงการสำรวจ และช่วงของการวางรากฐาน

จากทฤษฎีที่ได้กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการ ความพึงพอใจของตนเอง โดยพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้เป็นไปตามเวลาที่เหมาะสม

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

2.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531: 43-44; อ้างอิงจาก Ginzberg. 1951. The Development of Human Resources.) ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์กได้พัฒนาทฤษฎีมาจากทฤษฎีการเลือกอาชีพ สำหรับขั้นพัฒนาการทางอาชีพนั้นกินซ์เบิร์กได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะของความเพ้อฝัน (The Fantasy Period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 6-11 ปี ในระยะนี้เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนา (Wish) เด็กไม่สามารถประมาณความสามารถหรือโอกาสหรือขอบเขตต่าง ๆ ของความจริงได้ เด็กจะเชื่อว่าเขาสามารถจะเป็นสิ่งที่เขาต้องการที่จะเป็นได้ และความคิดเพ้อฝันของเขาจะไม่คงที่ จะแปรเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงหรือสภาพของความเป็นไปได้ เช่น คิดจะเป็นแพทย์ ตำรวจ ทหาร พยาบาล เป็นต้น โดยอาจจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือต่าง ๆ เป็นต้น

ระยะที่ 2 ระยะพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ตัดสินใจแน่นอน (The Tentative Period) เป็นระยะที่อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 11 ปี ถึง 17 ปี ในระยะนี้ เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น จะนำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนมาร่วมพิจารณาเลือกอาชีพ ในบางครั้งเด็กจะพิจารณาจากลักษณะอาชีพตามที่พบเห็นหรือตามที่ตนเข้าใจ แต่ยังมีได้พิจารณาองค์ประกอบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ทั่วถึง ดังนั้น การเลือกอาชีพในระยะนี้ จึงยังไม่แน่นอนสำหรับระยะที่ 2 นี้ จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ ได้ 4 ระยะ คือ

1. ระยะความสนใจ อยู่ในช่วงอายุ 11-12 ปี ระยะนี้ ความสนใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเลือกอาชีพ โดยเด็กจะไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง เพียงแต่ตระหนักว่าความสามารถเป็นสิ่งจำเป็นในการเลือกอาชีพด้วยเหมือนกัน

2. ระยะความสามารถ อยู่ในช่วงอายุ 13-14 ปี ระยะนี้เด็กได้คำนึงถึงความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยเด็กพิจารณาว่า นอกจากความสนใจจะมีความสำคัญแล้วความสามารถก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนเลือกอาชีพ แต่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความสามารถยังไม่สมบูรณ์ การเลือกอาชีพในระยะนี้ จึงยังไม่มีการตัดสินใจที่แน่นอน

3. ระยะค่านิยม อยู่ในช่วงอายุ 15-16 ปี ระยะนี้ ค่านิยมเริ่มเข้ามาสู่กระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ และในระยะนี้ เด็กจะให้ความสำคัญของค่านิยมเหนือกว่าความสนใจและความสามารถ

4. ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ อยู่ในช่วงอายุประมาณ 17 ปี ระยะนี้บุคคลได้นำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม มาพิจารณาร่วมกันในการเลือกอาชีพ แต่องค์ประกอบหรือปัจจัยทางสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง ยังนำมาร่วมพิจารณาด้วยน้อยมาก ในระยะนี้ มีการวางแผนการเลือกอาชีพ แต่ยังไม่ได้มีการตัดสินใจที่แน่นอน ระยะนี้ยังอยู่ในขั้นทดลองเลือก แม้ว่าบุคคลนั้นจะตระหนักว่า การตัดสินใจของเขาในระยะนี้นั้น จะมีผลต่ออนาคตของเขา

ระยะที่ 3 ระยะความเป็นจริง (The Realistic Period) อยู่ในช่วงอายุ 17 ปี จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาการเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง โดยพิจารณาองค์ประกอบทางด้านอาชีพ และองค์ประกอบส่วนบุคคล ประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง สำหรับระยะความเป็นจริงนี้ จำแนกเป็น 3 ระยะย่อย ๆ คือ

1. ระยะสำรวจอาชีพ เป็นระยะที่บุคคลจะสำรวจอาชีพ และโอกาสในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ว่า อาชีพใดจะเหมาะกับตนเอง โดยพยายามจะตัดสินใจเลือกให้ตรงกับความเป็นจริง

2. ระยะการรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ เป็นระยะเวลาที่บุคคลเริ่มตัดสินใจอย่างจริงจัง โดยมีการรอมชอมระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ซึ่งระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ ภายหลังจากที่ได้ฝึกความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้พอสมควรแล้ว

3. ระยะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง ระยะนี้บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง โดยพยายามที่จะกำหนดอาชีพต่าง ๆ ที่จะเลือกให้แคบเข้า เพื่อให้ได้อาชีพที่เฉพาะเจาะจงและเตรียมการที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจเลือก โดยการหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพข้างต้นพบว่า บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 17 ปีขึ้นไป มีพัฒนาการทางอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยพิจารณาองค์ประกอบจากสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงและวิเคราะห์องค์ประกอบของตนเองร่วมกันในการตัดสินใจเลือกอาชีพให้ตรงกับความต้องการและความเหมาะสมของตนเอง

2.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ต (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531: 45-47; อ้างอิงจาก Ginzberg. 1951. The Development of Human Resources.) ซูเปอร์ตได้กล่าวถึงขั้นในการพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 14 ปี เป็นขั้นของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองหรืออัตมโนทัศน์ โดยเริ่มพัฒนาจากการถือตนตามแบบบุคคลสำคัญในครอบครัวหรือในโรงเรียน ในช่วงแรกของขั้นการเจริญเติบโตนี้ เด็ก

จะมีความต้องการและความเพ้อฝันมาก ส่วนความสนใจและความสามารถจะมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อเด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มขึ้น และได้มีโอกาสทดสอบในสภาพความเป็นจริงมากขึ้นสำหรับ ขั้นตอนการเจริญเติบโต จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะที่เด็กยังไม่สนใจเลือกอาชีพ (Prevocational Sub stage)

ระยะนี้เด็กจะมีอายุอยู่ในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต

ระยะที่ 2 ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Sub stage) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 4-10 ปี เป็นระยะที่เด็กจะคิดถึงเรื่องอาชีพในลักษณะเพ้อฝัน และอาจมีการเล่นหรือการแสดงบทบาทความเพ้อฝัน

ระยะที่ 3 ระยะความสนใจ (Interest Sub stage) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 11-12 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพตามความสนใจของตนเอง โดยจะใช้ความชอบและความสนใจเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ

ระยะที่ 4 ระยะความสามารถ (Capacity Sub stage) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 13-14 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ ของตนและมีความต้องการอยากจะทำ หรือต้องการฝึกงานเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ (Exploration Stage) ขั้นนี้บุคคลมีอายุระหว่าง 15-24 ปี เป็นขั้นของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน โดยสำรวจจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือจากงานอดิเรก หรือจากการทำงานพิเศษ และทดลองสวมบทบาทงานหรืออาชีพนั้น ๆ ในขั้นนี้ เด็กจะเริ่มแสวงหาประสบการณ์จากการทำงานและจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับขั้นการสำรวจนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) ระยะนี้ยังไม่มีการตัดสินใจที่แน่นอน อยู่ในช่วงอายุ 15-17 ปี โดยบุคคลจะพิจารณาอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาสในการได้งานทำ สำหรับในระยะนี้ จะมีการลองเลือกปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และหาประสบการณ์อื่น ๆ

ระยะที่ 2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ หรือระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ (Transition Substage) อยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยจะพิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะของงานอาชีพ และโอกาสที่จะได้งานทำ นอกจากนี้ ยังเป็นระยะที่บุคคลเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงาน โดยพยายามหาประสบการณ์จากการฝึกงาน หรือพยายามศึกษาวิชาพื้นฐานในการประกอบอาชีพนั้น ๆ เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในการทำงาน

ระยะที่ 3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage) อยู่ในช่วงอายุ 22-24 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว และเริ่มทดลองปฏิบัติงาน หรือทำงานในอาชีพที่เลือกนั้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างหลักฐาน (Establishment Stage) เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่ถาวร อยู่ในช่วงอายุ 25-44 ปี เป็นขั้นที่บุคคลได้ค้นพบงานที่เหมาะสม มีความตั้งใจ และความพยายามในการทำงาน เพื่อจะได้ยึดเป็นอาชีพที่ถาวร แต่ในระยะต้น ๆ ของขั้นสร้างหลักฐานนี้อาจมีการทดลองงานและเปลี่ยนงานอยู่บ้าง แต่บางคนก็อาจจะไม่มีการทดลองงานหรือเปลี่ยนงาน ซึ่งขั้นสร้างหลักฐานนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Sub stage) อยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงงาน ถ้าหากว่าบุคคลนั้นไม่พึงพอใจในงาน และจะเปลี่ยนแปลงงานไปจนกว่าจะได้รับความพึงพอใจในงาน และยึดงานนั้นเป็นอาชีพที่ถาวร แต่สำหรับบางคนอาจไม่มีระยะนี้ เพราะเกิดความพึงพอใจในงานที่ทดลองปฏิบัติ

ระยะที่ 2 ระยะการสร้างความมั่นคงในอาชีพ (Stabilization Sub stage) อยู่ในช่วงอายุ 31-44 ปี ระยะนี้บุคคลเริ่มทำงานตามแผนอาชีพที่กระจ่างชัด เพื่อสร้างงานให้มั่นคงและพัฒนางานให้ก้าวหน้า

ขั้นที่ 4 ขั้นการคงไว้ซึ่งความมั่นคงในอาชีพหรือขั้นของชีวิตที่มั่นคง (Maintenance Stage) อยู่ในช่วงอายุ 45-64 ปี เป็นขั้นที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ โดยจะดำเนินการประกอบอาชีพที่เลือกแล้ว และสร้างความก้าวหน้า และความมั่นคงในการประกอบอาชีพนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นความเสื่อมถอย (Decline Stage) เป็นขั้นที่บุคคลมีอายุ 65 ปีขึ้นไป ในขั้นนี้บุคคลจะเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ เริ่มมีความเสื่อมถอยทั้งพลังปัญญาและพลังทางร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของงาน และหยุดการทำงานนั้นไปในที่สุด หรืออาจจะมีกิจกรรมอื่น งานอดิเรกมาทดแทนอาชีพเดิม สำหรับขั้นความเสื่อมถอยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะลดการทำงานลง (Deceleration) อยู่ในช่วงอายุ 65-70 ปี เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพการทำงานในอาชีพของตน การทำงานของบุคคลในช่วงนี้จะช้าลง บางคนมีการเปลี่ยนหน้าที่การงาน ลักษณะงานหรืออาจทำงานเป็นบางเวลา

ระยะที่ 2 ระยะเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง (Retirement) อายุตั้งแต่ 71 ปี ขึ้นไป เป็นช่วงของการพักผ่อน หยุดประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง โดยบางคนมีความสุข ส่วนบางคนไม่มีความสุข หรือบางคนอาจทำงานไปเรื่อย ๆ จนสิ้นอายุขัย

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพข้างต้นพบว่า บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี จะเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น มีการพิจารณาจากคุณลักษณะของตนเอง ในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ รวมทั้งการเลือกศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับลักษณะของงานในอาชีพต่าง ๆ และมีโอกาสได้ทำงานหรือฝึกงานหาประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน

2.2.3. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของทีเดอแมน และ โอฮารา (พัชรภา วรแสง. 2546: 33-34; อ้างอิงจาก ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529. เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515

ทฤษฎีพัฒนาอาชีพ. หน้า 114-116) ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของทีเดอแมนและโอฮารา เป็นกระบวนการของความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของงานแต่ละอาชีพ และมีโอกาสได้ทดลองปฏิบัติงานจริง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของบุคคล โดยทีเดอแมนและโอฮาราได้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ชั้นเตรียมการเลือกอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นสำรวจ (Exploration Sub stage) บุคคลจะสำรวจตนเองและประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนา และสำรวจสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของอาชีพ ข้อดี ข้อเสีย รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าของอาชีพนั้น
2. ชั้นก่อตัวของความคิด (Crystallization Sub stage) บุคคลจะรวบรวมความคิดภายหลังจากการสำรวจ การประเมินตนเอง และวิเคราะห์ลักษณะของอาชีพ เพื่อเป็นแนวความคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
3. ชั้นลองเลือกอาชีพ (Choice Sub stage) บุคคลจะทำการลองเลือกอาชีพหรือเลือกสาขาวิชาที่เรียนภายหลังจากการรวบรวมแนวความคิด
4. ชั้นพิจารณารายละเอียด เพื่อความกระจ่างชัดในการตัดสินใจ (Clarification Sub stage) บุคคลจะค้นหารายละเอียดเพิ่มเติม วิเคราะห์ทางเลือกให้ชัดเจน เฉพาะเจาะจงให้ช่วยในการตัดสินใจที่แน่นอน

ชั้นที่ 2 ชั้นประกอบอาชีพและปรับตัวในอาชีพ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรืออาชีพ (Induction sub stage) บุคคลจะเข้าทำงานตามที่ตนเองตัดสินใจเลือก หรือเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่ตนเองได้ตัดสินใจเลือก
2. ชั้นเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง (Reformation sub stage) หลังจากที่บุคคลได้เข้าทำงานหรือเข้าศึกษาตามที่ตนเองได้เลือกแล้ว แต่ไม่พอใจ หรือไม่ประสบความสำเร็จ บุคคลจะปรับปรุงตนเอง และสำรวจตนเองพร้อมทั้งเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาเรียนใหม่ ให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง
3. ชั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Integration sub stage) เมื่อบุคคลมีความพอใจในการประกอบอาชีพที่ตนเองเลือกจะทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้เจริญก้าวหน้าต่อไป หรือได้การศึกษาในสาขาวิชาที่ตนเองพอใจจะทำให้ตั้งใจศึกษา และหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการทำงานในอาชีพนั้น

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพข้างต้น พบว่า การเลือกอาชีพของบุคคลจะเริ่มจากการประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ ศึกษาลักษณะของงานในอาชีพต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวความคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษา ให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเอง

3. เอกสารเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพ

3.1 ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ

วีระยา สุทธยาคม (2541 : 7) ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่า หมายถึง ระดับพัฒนาการทางอาชีพและความเข้าใจด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ ของบุคคลในระดับวัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นสภาพที่บุคคลมีความพร้อมทั้งทางด้านทัศนคติ และความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับวัย

อาสาฬห์ พรหมรักษ์ (2543 : 32) ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่า เป็นสภาวะความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านเจตคติ และความสามารถในการรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจอาชีพ ได้เหมาะสมกับตนเอง ตรงตามสภาพความเป็นจริง และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

พัชรภา วรแสง (2546 : 20) ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่า หมายถึง สภาพที่บุคคลมีความพร้อมทั้งทางด้านทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งวุฒิภาวะทางด้านอาชีพนั้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงระดับพัฒนาการด้านอาชีพอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระยะที่บุคคลเริ่มสำรวจตนเองเกี่ยวกับอาชีพจนกระทั่งถึงระยะที่บุคคลมีประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

ซูเปอร์ (อัจฉรา สุCHARมณ; อรพินท์ ชูชม และ ทศนา ทองภักดี. 2540: 18; อ้างอิงจาก Super. 1960. The Psychology of Careers. p.15) ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่า เป็นสิ่งที่ใช้แทนระดับของพัฒนาการที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นอยู่ในระดับใดของกระบวนการที่ต่อเนื่องกันในขั้นพัฒนาการทางอาชีพ จากจุดเริ่มต้นหาหรือสำรวจไปจนถึงขั้นเสื่อมถอย โดยวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลแต่ละระดับอายุจะแตกต่างกัน

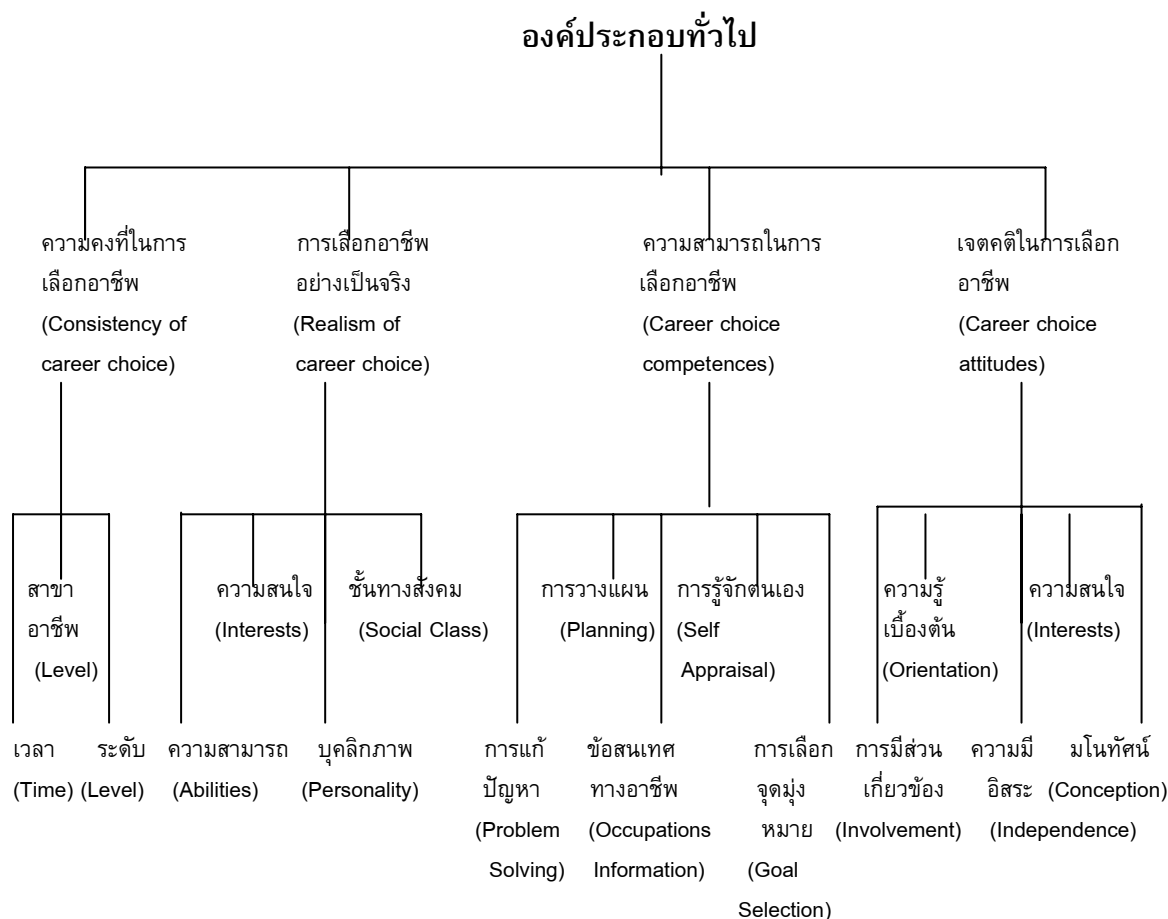
ไครท์ส (อัจฉรา สุCHARมณ; อรพินท์ ชูชม และทศนา ทองภักดี. 2540: 18; อ้างอิงจาก Crites. 1978. Administration and Use Manual CMI. p.4) ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่า หมายถึง เจตคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ หมายถึง ระดับการพัฒนาทางอาชีพของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงการมีทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยมีความเข้าใจลักษณะงานของแต่ละอาชีพในด้านต่าง ๆ การเข้าใจตนเอง การรู้จักตนเอง ตามระดับอายุของบุคคล ทำให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

3.2 โครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ จะเห็นว่าวุฒิภาวะทางอาชีพเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และในแต่ละขั้นของพัฒนาการทางอาชีพของบุคคล การพิจารณาโครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทั่วไปตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งอัจฉรา สุCHARมณ; อรพินท์ ชูชม และทศนา ทองภักดี (2540: 19-22) ได้เสนอแผนภูมิโครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ (The Construct of vocational maturity) ของจอห์น โอ ไครท์ส (John O. Crites) ดังนี้

ระดับพัฒนาการทางอาชีพ (Degree of Career Development)

องค์ประกอบทั่วไป 4 ประการในแผนภูมิแสดงโครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. เจตคติในการเลือกอาชีพ (Career Choice Attitudes) หมายถึง การที่บุคคลมีแนวโน้มในการตอบสนองต่อองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

1.1 การมีส่วนร่วม (Involvement) หมายถึง การที่บุคคลมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.2 ความรู้เบื้องต้น (Orientation) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ในอาชีพมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และเห็นคุณค่าของการเลือกอาชีพ

1.3 ความมีอิสระ (Independence) หมายถึง การที่บุคคลสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองในการเลือกอาชีพ

1.4 ความสนใจ (Interests) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งโดยเฉพาะ

1.5 มโนทัศน์ (Conception) หมายถึง การที่บุคคลมีความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการเลือกอาชีพ

2. ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career Choice Competencies) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 การแก้ปัญหา (Problem Solving) หมายถึง การที่บุคคลทราบว่าควรทำอะไร และอย่างไร เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ ในการเลือกอาชีพ

2.2 การวางแผน (Planning) หมายถึง การที่บุคคลมีการเตรียมการในการเข้าสู่อาชีพในอนาคต

2.3 ข้อมูลเทศทางอาชีพ (Occupational Information) หมายถึง การที่บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และรู้จักลักษณะของอาชีพ

2.4 การประเมินตนเอง (Self Appraisal) หมายถึง การที่บุคคลรู้จักตนเอง มีความเข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตน

2.5 การเลือกจุดมุ่งหมาย (Goal Selection) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง

3. การเลือกอาชีพอย่างเป็นจริง (Realism of Career Choice) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพได้ โดยคำนึงถึงตนเอง สภาพแวดล้อม และโอกาสที่เป็นไปได้ในการเข้าสู่อาชีพ โดยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสอดคล้องกันระหว่างความสามารถของตนเอง (Abilities) ความสนใจ (Interests) บุคลิกภาพ (Personality) และชั้นทางสังคม (Social Class)

4. ความคงที่ในการเลือกอาชีพ (Consistency of Career Choice) หมายถึง การที่บุคคลมีวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้น สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนเองชอบ โดยมีความเหมาะสมระหว่าง เวลา (Time) สาขาอาชีพ (Field) และระดับอาชีพ (Level) ได้อย่างมั่นคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง

จากโครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพสามารถแสดงให้เห็นถึงระดับพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลซึ่งนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. อยู่ในช่วงของระดับพัฒนาการทางอาชีพองค์ประกอบด้านเจตคติในการเลือกอาชีพและองค์ประกอบด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ เป็นช่วงที่นักศึกษากำลังศึกษาและเรียนรู้ด้านอาชีพ ค้นหาตนเองในด้านความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และบุคลิกภาพ เพื่อใช้ในการเลือกอาชีพ

3.3 มิติวุฒิภาวะทางอาชีพของวัยรุ่น

(สุดา อ่อนช้อย. 2520: 15-16; อ้างอิงจาก Crites. 1965: unpagged) ได้กล่าวถึงมิติของวุฒิภาวะทางอาชีพของวัยรุ่นว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

1. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการเลือกอาชีพ และการใช้แหล่งทรัพยากรในการแก้ปัญหา (Orientation to Vocational Choice)

2. ความมั่นคงในการเลือกอาชีพระยะยาว (Consistency of vocational Choice)

3. การแสวงหาข้อมูลและการวางแผนเลือกอาชีพ (Information and Planning)
4. การมีความถนัด และความพึงพอใจในอาชีพ (Crystallization of Traits)
5. การรู้ขอบเขตของการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจและข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตน (Wisdom of Vocational Choice)

ไครท์ส (อัจฉรา สุขารมณ; อรพินทร์ ชูชม และทัศนาก ทอภักดี. 2540: 22; อ้างอิงจาก Crites. 1978. Administration and Use Manual CMI. pp 3-4) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบทั่วไป และมีติของวุฒิภาวะทางอาชีพ แล้วสรุปเป็นองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. กระบวนการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย
 - 1.1 เจตคติในการเลือกอาชีพ
 - 1.2 ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ผลลัพธ์หรือสิ่งที่เกิดจากการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย
 - 2.1 การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้
 - 2.2 ความคงที่ในการเลือกอาชีพ

3.4 หลักในการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ

ในการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล ไครท์ส (พัชรา แยมสำราญ. 2535: 36; อ้างอิงจาก Crites. 1979: 4) จะวัดองค์ประกอบส่วนที่ 1 คือ เจตคติในการเลือกอาชีพ และสมรรถภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งซูเปอร์ (พัชรา แยมสำราญ. 2535: 36; อ้างอิงจาก Super. 1960: 123) เพราะการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพนั้นเป็นการติดตาม และส่งเสริมพัฒนาการทางอาชีพของบุคคล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบส่วนที่ 2 คือ การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้ และความคงที่ในการเลือกอาชีพ (พัชรา วรแสง. 2546: 23) ไครท์ส กล่าวว่า การวัดหรือการประเมินวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลจะวัดในองค์ประกอบส่วนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยด้านเจตคติในการเลือกอาชีพและด้านความสามารถในการเลือกอาชีพซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เจตคติในการเลือกอาชีพ (Career Choice Attitudes) ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Involvement in Career Decision Making) คือ การที่บุคคลเป็นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง
2. การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Independence in Career Decision Making) คือ การที่บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยไม่ขึ้นกับผู้อื่น
3. แนวโน้มในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Orientation to Career Decision) คือ การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ รวมทั้งเข้าใจในกระบวนการก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การประนีประนอมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Compromise in Decision Making) คือ การที่บุคคลสามารถปรับเปลี่ยนการตัดสินใจเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง

5. การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Decisiveness in Career Decision Making) คือ การใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับโลกของงานและอาชีพมาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career Choice Competencies) ประกอบด้วย

1. การประเมินตนเอง (Self Appraisal) คือ การรู้ว่าตนเองมีความสนใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ ความถนัด ความสามารถ จุดเด่น รวมทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างไร

2. การรู้ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational Information) คือ การมีความรู้และมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เช่น ลักษณะงาน รายได้ ความก้าวหน้าในการทำงาน ความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

3. การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ (Goal Selection) คือ การที่บุคคลสามารถนำข้อมูลจากการรู้จักตนเองและข้อมูลทางอาชีพมาตั้งเป้าหมายอาชีพ

4. การวางแผนเข้าสู่อาชีพ (Planning) คือ การที่บุคคลสามารถนำเป้าหมายที่กำหนดไว้มาทำการวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นทั้งแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

5. การแก้ปัญหาทางอาชีพ (Problem Solving) คือ การที่บุคคลสามารถนำความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมาใช้ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น

(กรมวิชาการ. 2541 : 30) ไคร์ทซ์ (Crites) ได้สร้างแบบสำรวจวัดพัฒนาการทางอาชีพชื่อ The Vocational Development Inventory (VDI) และต่อมาได้ปรับปรุงเป็นแบบสำรวจวัดวุฒิภาวะทางอาชีพชื่อ The Career Maturity Inventory (CMI) โดยมีแนวคิดว่าการที่บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพจะต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการเลือกอาชีพและเจตคติต่อการเลือกอาชีพ ดังนั้น ความสามารถในการเลือกอาชีพและเจตคติต่อการเลือกอาชีพจึงเป็นตัวชี้บอกคุณภาพหรือวุฒิภาวะของกระบวนการในการตัดสินใจเลือก ซึ่งลักษณะของแบบสำรวจวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ Career Maturity Inventory (CMI) ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

1. ความสามารถในการรู้จักตนเอง สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมในการประมาณค่าความสามารถของตน

2. ความรู้ในเรื่องอาชีพ ข้อมูลอาชีพ ลักษณะหน้าที่การทำงานและแนวโน้มของอาชีพต่างๆ โอกาสการจ้างงานในอนาคต

3. การเลือกอาชีพที่มีความเป็นจริงมากที่สุด และตรงกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ลักษณะบุคลิกภาพของตน

4. การวางแผนเพื่อให้ได้อาชีพที่ต้องการ ต้องเรียงลำดับงานที่ต้องทำเป็นขั้นตอน และกำหนดแผนการได้ชัดเจน

5. ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้านอาชีพ

3.5 ลักษณะของวุฒิภาวะทางอาชีพ

ซูเปอร์ (วีระยา สุทรยาคม. 2541 : 7 - 8 ; อ้างอิงจาก Super. 1960) ได้แบ่งลักษณะของวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

วุฒิภาวะทางอาชีพ 1 (Vocational Maturity I หรือ VM.I) หมายถึง ระยะของชีวิต ซึ่งแต่ละบุคคลเป็นอยู่จริง ๆ ในช่วงนั้น ซึ่งจะดูได้จากงานพัฒนาการซึ่งบุคคลผู้นั้นกำลังปฏิบัติอยู่นำมาสัมพันธ์กับสิ่งที่เขาคาดหวังไว้ว่าเขาจะทำ

วุฒิภาวะทางอาชีพ 2 (Vocational Maturity II หรือ VM.II) หมายถึง พฤติกรรมทางอาชีพในลักษณะที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว กล่าวคือ เกิดขึ้นจริง ๆ (โดยไม่คำนึงถึงช่วงที่หวังไว้) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นจากงานพัฒนาการในช่วงชีวิตขณะนั้น เปรียบเทียบกับงานพัฒนาการของคนอื่นในงานชิ้นเดียวกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า วุฒิภาวะทางอาชีพแบบที่ 1 จะชี้เฉพาะไปที่ขั้นตอนของชีวิต คือ ช่วงอายุของบุคคล แต่วุฒิภาวะทางอาชีพแบบที่ 2 จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเผชิญปัญหาของบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละระดับอายุ

จากการวิจัยของ ฮีธ (วีระยา สุทรยาคม. 2541: 8 อ้างอิงจาก Hartlett. 1971 : 218 ; citing Heath. 1965) เสนอว่า บุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1. มีการจัดระเบียบเกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ โดยคำนึงถึงประสบการณ์ที่ได้รับน้อยมาก

2. สามารถรับข้อมูลใหม่ ๆ เกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับอาชีพได้

3. รับทราบข้อมูลที่เป็นจริง มากกว่านึกคิดเอาเอง

4. รู้จักตนเอง และรู้จักโลกของงาน

5. มีอิสระในการเลือกงาน โดยปราศจากค่านิยมที่ได้รับมาจากเด็ก ๆ

สำหรับบุคคลที่ไม่มีวุฒิภาวะทางอาชีพนั้น ฮีธ กล่าวว่า จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังนี้ คือ

1. เป็นบุคคลที่ขาดจุดมุ่งหมายที่ดีสำหรับอนาคตของตนเอง

2. เป็นบุคคลที่ติดต่อกับค่านิยม ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

สรุปได้ว่าลักษณะบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพนั้นจะต้องมีความเข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง เป็นอย่างดี มีอิสระในการตัดสินใจเลือกงาน ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอยู่ตลอดเวลา มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และสามารถจัดการแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพได้ดี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นนทภู ภูนนทรักษ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 จำนวน 395 คน ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจสถานภาพของนักเรียนและแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพของโครทส์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับสูง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับต่ำ นักเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และฐานะทาง

เศรษฐกิจต่ำ มีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบนักเรียนที่มีบิดามารดาฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา สุขารมณ อรพินทร์ ชูชม และทัศนาก ทองภักดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาชีพการเลือกงานของนิสิตปริญญาตรี กับภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม และศึกษาองค์ประกอบทางจิตวิทยาตัวใดที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเลือกงานกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามภูมิหลังของนิสิต แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ แบบสอบถามค่านิยมทางอาชีพ แบบสอบถามการเลือกอาชีพ แบบสอบถามแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ และแบบสำรวจบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ ค่านิยมในอาชีพ และบุคลิกภาพ ต่างมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวก ส่วนแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ส่วนแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ และบุคลิกภาพ มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่มอาชีพการเลือกงานของนิสิตปริญญาตรี ส่วนวุฒิภาวะทางอาชีพ และค่านิยมในอาชีพไม่พบว่าสามารถจำแนกกลุ่มอาชีพการเลือกงานได้

สุวรรณา จงประเสริฐพร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ ปีที่ 4 จำนวน 301 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ แบบเติมข้อความแบบปลายเปิด และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาได้เริ่มคิดที่จะประกอบอาชีพ เมื่อเข้าศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาแล้ว และมีการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพที่คาดหวังนั้น เฉลี่ยแล้วพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนสูงสุดคือ ในด้านที่เลือกแผนการเรียนประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

วีระยา สุทธยาคม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน นำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 709 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดการรู้จักตนเอง แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน แบบสอบถามวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ และแบบสอบถามอาชีพของพ่อแม่และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของพ่อแม่ การรู้จักตนเอง และค่านิยมในการทำงาน มีความสัมพันธ์พหุคูณกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ส่วนน้ำหนักความสำคัญของการรู้จักตนเองและค่านิยมในการทำงาน ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพของพ่อแม่ไม่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์สาเหตุพบว่า การรู้จักตนเองกับค่านิยมในการทำงานมีผลโดยตรงต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ

อาสาพร พรมรักษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดชัยมงคล ปีการศึกษา 2542 จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามคุณภาพทางอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคุณภาพทางด้านเจตคติในการเลือกอาชีพ และด้านความสามารถในการเลือกอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

ไพฑูรย์ จันตะเสน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับคุณภาพทางอาชีพและระดับอัตมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ที่มีแบบการเรียนแตกต่างกัน จำนวน 356 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดแบบการเรียน แบบทดสอบวัดคุณภาพทางอาชีพ และแบบทดสอบวัดอัตมโนทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยรวมมีคุณภาพทางอาชีพระดับปานกลาง และมีอัตมโนทัศน์ระดับปานกลาง นักเรียนที่มีแบบการเรียนแตกต่างกันมีคุณภาพทางอาชีพแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบร่วมมือมีคุณภาพทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง

พัชรภา วรแสง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพด้านอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 373 คน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสำรวจคุณภาพด้านอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีคุณภาพด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วย สาขาวิชาการบัญชีจำนวน 26 คน สาขาวิชาการตลาดจำนวน 28 คน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 41 คน สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกจำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประมวลและปรับปรุงแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพของ อัจฉรา สุขารมณและคณะ จากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และวีระยา สุทธยาคม ซึ่งเป็นแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพของ จอห์น โอ ไคร์ทซ์ (John O. Crites) เพื่อศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ซึ่งกำหนดคะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก

จริง	ให้	2	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	1	คะแนน
ไม่จริง	ให้	0	คะแนน

ข้อความทางลบ

จริง	ให้	0	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	1	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ หลักการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ รูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) ให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2. นำผลการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม แบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย และร่างแบบสอบถามในแต่ละด้านมีจำนวนข้อดังนี้

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพจำนวน 17 ข้อ

2.2 ด้านเจตคติต่อการทำงานจำนวน 16 ข้อ

2.3 ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ 22 ข้อ

2.4 ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพจำนวน 23 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 78 ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิศ ลิ้มไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง และอาจารย์นิรนาท แสนสา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาค่า IOC รายข้อ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามทั้งหมด 63 ข้อ เป็นด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพจำนวน 15 ข้อ ด้านเจตคติต่อการทำงานจำนวน 15 ข้อ ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพจำนวน 15 ข้อ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพจำนวน 18 ข้อ และนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย จำนวน 100 คน และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้สถิติ item-total correlation และเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ .20 – .49 ได้ข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ โดยแบ่งเป็นต้นละ 8 ข้อเท่ากัน

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เก็บจากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขออนุญาตผู้บริหารวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ที่วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยผู้วิจัยติดต่ออาจารย์ผู้สอนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และอธิบายการทำแบบสอบถามก่อนที่นักศึกษาจะตอบแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมเสร็จภายใน 1 สัปดาห์

การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.00 เป็นระดับที่นักศึกษามีความเห็นเป็นจริง
หมายถึง นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพมาก

ค่าเฉลี่ย 0.51 – 1.50 เป็นระดับที่นักศึกษามีความเห็นค่อนข้างจริง
หมายถึง นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 0 - 0.50 เป็นระดับที่นักศึกษามีความเห็นไม่จริง
หมายถึง นักศึกษาไม่มีวุฒิภาวะทางอาชีพหรือมีค่อนข้างน้อย

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ตามตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. โดยใช้สถิติ t-test และเปรียบเทียบตามตัวแปร สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครอง ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 หาค่าเฉลี่ย \bar{X} โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ศึกษา

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน S โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 65)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน ขนาดของจำนวนคนในกลุ่มที่ศึกษา

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (สำออง งามวิชา

2541 : 62)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของความคิดเห็นในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามรายข้อ โดยใช้สูตร item-total correlation (บุญเชิด ภิญญอนันต์พงษ์. 2545 : 84)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
	N	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถามรายข้อ
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้อที่เหลือทั้งหมด

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	N	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งหมด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	s^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งหมด

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบ t – test
	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 2

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 236)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม
	MS_B	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงใช้ LSD (Least Significant Difference) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างรายคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เรื่องการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มเป้าหมาย
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
Df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์วุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 จำแนกตามสาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง ในกรณีพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของ LSD

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1 สาขาวิชา		
1.1 สาขาวิชาการบัญชี	26	19.00
1.2 สาขาวิชาการตลาด	28	21.00
1.3 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	41	30.00
1.4 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก	41	30.00
รวม	136	100.00
2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
2.1 เกรตเฉลี่ยสะสม 3.00 ลงไป	54	40.00
2.2 เกรตเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00	82	60.00
รวม	136	100.00
3 ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส.		
3.1 ตามความต้องการของตนเอง	123	90.40
3.2 ตามความต้องการของผู้ปกครอง	13	9.60
รวม	136	100.00
4 อาชีพของผู้ปกครอง		
4.1 รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท	75	55.00
4.2 ประกอบกิจการส่วนตัว	41	30.00
4.3 อื่น ๆ	20	15.00
รวม	136	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่านักศึกษาตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 136 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 โดยนักศึกษาเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของตนเอง จำนวน 123 คน และผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยรวมและรายด้าน

วุฒิภาวะทางอาชีพ	\bar{X}	S	ระดับการมีวุฒิภาวะทางอาชีพ
ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ	1.56	0.26	มาก
เจตคติต่อการทำงาน	1.72	0.23	มาก
ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ	1.46	0.32	ค่อนข้างมาก
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ	1.43	0.35	ค่อนข้างมาก
รวม	1.54	0.19	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 มีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเจตคติต่อการทำงาน และด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ส่วนด้านที่นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพค่อนข้างมาก คือ ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ด้าน
ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ

ข้อความ	\bar{X}	S	ระดับการมี วุฒิภาวะทาง อาชีพ
ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ			
1. การฝึกงานในอาชีพที่สนใจจะทำให้นักศึกษาได้ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมากขึ้น	1.87	0.33	มาก
2. หากนักศึกษาจะเลือกอาชีพนักศึกษาคือหาข้อมูล ว่าอาชีพที่ต้องการทำนั้น ต้องการคนที่มีความรู้ ความชำนาญด้านใด	1.68	0.49	มาก
3. การเลือกอาชีพต้องเลือกให้เหมาะสมกับ บุคลิกภาพของตนเอง	1.51	0.57	มาก
4. นักศึกษาทราบว่าทุกอาชีพต้องเน้นทักษะ เฉพาะของผู้ที่จะทำอาชีพนั้น	1.45	0.59	ค่อนข้างมาก
5. บุคลิกภาพมีความสำคัญในการเลือกอาชีพ	1.52	0.57	มาก
6. นักศึกษาจะศึกษาขั้นตอนในการทำงานของ อาชีพที่สนใจ	1.66	0.50	มาก
7. นักศึกษาจะศึกษาเกี่ยวกับนโยบายของหน่วยงาน ที่จะเลือกเข้าไปประกอบอาชีพ	1.43	0.59	ค่อนข้างมาก
8. นักศึกษาคิดว่าการได้ศึกษาข้อจำกัดของแต่ละ อาชีพเป็นเรื่องจำเป็น	1.38	0.60	ค่อนข้างมาก
รวม	1.56	0.26	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 มีวุฒิภาวะทาง
อาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพอยู่ใน
ระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นความรู้เกี่ยวกับการเน้นทักษะเฉพาะของอาชีพ การศึกษานโยบายของ
หน่วยงานที่เลือกประกอบอาชีพ และความจำเป็นในการศึกษาข้อจำกัดของแต่ละอาชีพอยู่ในระดับ
ค่อนข้างมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ด้าน
เจตคติต่อการทำงาน

ข้อความ	\bar{X}	S	ระดับ เจตคติ
เจตคติต่อการทำงาน			
1. นักศึกษาคิดว่าคนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพก็ได้ (-)	1.79	0.51	ดี
2. นักศึกษาคิดว่าคนทุกคนต้องทำงานเมื่อถึงวัยอัน สมควร (+)	1.60	0.65	ดี
3. งานที่ดีต้องเป็นงานสบายและมีรายได้สูงเท่านั้น (-)	1.74	0.51	ดี
4. การทำงานทำให้ชีวิตของนักศึกษาขาดอิสระ (-)	1.54	0.56	ดี
5. ชีวิตการทำงานเป็นชีวิตที่ลำบาก (-)	1.37	0.64	ค่อนข้างดี
6. ชีวิตการทำงานทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (+)	1.92	0.27	ดี
7. การทำงานทำให้ชีวิตมีคุณค่ายิ่งขึ้น (+)	1.89	0.31	ดี
8. การทำงานทำให้ชีวิตได้รับประสบการณ์ที่ดี (+)	1.93	0.25	ดี
รวม	1.72	0.23	ดี

(+) ข้อคำถามทางบวก

(-) ข้อคำถามทางลบ

จากตาราง 4 แสดงว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 มีบุคลิกภาวะทาง
อาชีพด้านเจตคติต่อการทำงานโดยรวมและเกือบทุกข้ออยู่ในระดับดี

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ด้าน
ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ

ข้อความ	\bar{X}	S	ระดับการมี วุฒิภาวะทาง อาชีพ
ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ			
1. นักศึกษาจะเลือกประกอบอาชีพตามความถนัด ของตนเอง	1.54	0.60	มาก
2. ในการเลือกอาชีพนักศึกษาจะพิจารณาถึงความ สนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง ประกอบกัน	1.66	0.50	มาก
3. อาชีพที่นักศึกษาจะเลือกนั้นควรมีลักษณะงาน ตรงกับความสามารถของตนเองเท่านั้น	0.94	0.70	ค่อนข้างมาก
4. นักศึกษาจะเลือกอาชีพถ้าพิจารณาแล้วว่า เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง	1.37	0.56	ค่อนข้างมาก
5. นักศึกษาจะเลือกอาชีพที่นักศึกษาสนใจและตรง กับวิชาชีพที่เรียนมา	1.23	0.63	ค่อนข้างมาก
6. นักศึกษาคิดว่าการเลือกอาชีพที่ตรงกับ ความสามารถของตนเองจะทำให้ประสบผลสำเร็จใน การทำงาน	1.61	0.57	มาก
7. ถ้ามีหน่วยงานที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันติดต่อ ให้นักศึกษาไปทำงานนักศึกษาสามารถตัดสินใจได้ดี ว่าจะไปทำงานที่หน่วยงานใด	1.52	0.53	มาก
8. นักศึกษามีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วย ตนเอง	1.84	0.42	มาก
รวม	1.46	0.32	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 5 แสดงว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 มีวุฒิภาวะทาง
อาชีพด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ได้แก่ ข้อการเลือกลักษณะงานที่ตรงกับความสามารถของตนเอง เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง และเลือกอาชีพที่สนใจและตรงกับวิชาชีพที่เรียนมา

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ

ข้อความ	\bar{X}	S	ระดับการมีวุฒิภาวะทางอาชีพ
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ			
1. เมื่อนักศึกษาเลือกอาชีพหนึ่งแล้ว จะไม่เลือกอาชีพอื่นอีก	1.54	0.60	มาก
2. หลักการเลือกอาชีพที่ดีก็คือ เรียนจบแล้วค่อยตัดสินใจเลือกอาชีพ	1.43	0.68	ค่อนข้างมาก
3. นักศึกษาสามารถจะประกอบอาชีพใด ๆ ก็ได้โดยไม่จำเป็นต้องสนใจอาชีพนั้นมาก่อน	1.08	0.74	ค่อนข้างมาก
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่นักศึกษาจะเลือกประกอบอาชีพนั้นไม่มีความจำเป็นเพราะสามารถเรียนรู้ได้เมื่อเข้าไปทำอาชีพนั้น	1.15	0.73	ค่อนข้างมาก
5. นักศึกษาไม่จำเป็นที่จะต้องมีความคิดเกี่ยวกับงานว่าชอบงานอะไร	1.44	0.68	ค่อนข้างมาก
6. นักศึกษายังไม่ได้วางแผนเรื่องการเลือกอาชีพในขณะนี้เพราะยังไม่สำเร็จการศึกษา	1.46	0.69	ค่อนข้างมาก
7. คนเราไม่จำเป็นต้องวางแผนเลือกอาชีพเพราะจะประกอบอาชีพอะไรได้เมื่อถึงเวลา	1.68	0.59	มาก
8. การติดตามวิธีการทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจเป็นการเตรียมพร้อมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานในอนาคตได้	1.66	0.54	มาก
รวม	1.43	0.35	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 6 แสดงว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพโดยรวมและเกือบทุกข้ออยู่ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นข้อการเลือกอาชีพหนึ่งแล้วจะไม่เลือกอาชีพอื่นอีก การวางแผนการเลือกอาชีพ และการเตรียมความพร้อมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานในอนาคตอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ จำแนกตาม สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ จำแนกตามสาขาวิชา

บุคลิกภาวะทางอาชีพของ นักศึกษา	สาขาวิชา														
	บัญชี			การตลาด			คอมพิวเตอร์ธุรกิจ			การจัดการธุรกิจค้าปลีก			รวม		
	N =26			N=28			N=41			N=41			N=136		
	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ
ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ของตนเองและข้อมูลทาง อาชีพ	1.62	0.19	มาก	1.64	0.25	มาก	1.61	0.27	มาก	1.56	0.26	มาก	1.56	0.26	มาก
ด้านเจตคติต่อการทำงาน	1.69	0.20	มาก	1.75	0.25	มาก	1.66	0.29	มาก	1.72	0.23	มาก	1.72	0.23	มาก
ด้านความสามารถในการ พิจารณาเลือกอาชีพ	1.49	0.23	ค่อนข้าง มาก	1.62	0.32	มาก	1.42	0.35	ค่อนข้าง มาก	1.46	0.32	ค่อนข้าง มาก	1.46	0.32	ค่อนข้าง มาก
ด้านความรู้เกี่ยวกับ กระบวนการเลือกอาชีพ	1.45	0.30	ค่อนข้าง มาก	1.41	0.41	ค่อนข้าง มาก	1.36	0.36	ค่อนข้าง มาก	1.43	0.35	ค่อนข้าง มาก	1.43	0.35	ค่อนข้าง มาก
รวม	1.56	0.13	มาก	1.60	0.22	มาก	1.51	0.19	มาก	1.54	0.19	มาก	1.54	0.19	มาก

จากตาราง 7 พบว่านักศึกษาทุกสาขาวิชามีบุคลิกภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ และด้านเจตคติต่อการทำงานนักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพและด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพนักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ จำแนกตามสาขาวิชา

วุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1.ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.27	0.42	6.79**	0.00
	ภายในกลุ่ม	132	8.28	0.06		
	รวม	135	9.56			
2.ด้านเจตคติต่อการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.29	0.10	1.77	0.15
	ภายในกลุ่ม	132	7.42	0.05		
	รวม	135	7.72			
3.ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.15	0.38	3.88*	0.01
	ภายในกลุ่ม	132	13.07	0.09		
	รวม	135	14.22			
4.ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.330	0.11	0.86	0.46
	ภายในกลุ่ม	132	16.78	0.12		
	รวม	135	17.11			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.19	0.06	1.82	0.14
	ภายในกลุ่ม	132	4.68	0.03		
	รวม	135	4.87			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านเจตคติต่อการทำงานและด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าคุณเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน จึงมีการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ปีที่ 2 ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ด้านความสามารถในการ
พิจารณาเลือกอาชีพ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD โดยจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	\bar{X} ความรู้เกี่ยวกับ ข้อมูลของ ตนเองและ ข้อมูลทางอาชีพ	สาขาวิชา คอมพิวเตอร์	สาขาวิชา การจัดการธุรกิจ ค้าปลีก	สาขาวิชา การบัญชี	สาขาวิชา การตลาด
สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ	1.41	-	0.19*	0.20*	0.22*
สาขาวิชา การจัดการธุรกิจ ค้าปลีก	1.61		-	0.00	0.03
สาขาวิชา การบัญชี	1.62			-	0.02
สาขาวิชา การตลาด	1.64				-
สาขาวิชา	\bar{X} ความสามารถใน การพิจารณา เลือกอาชีพ	สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ	สาขาวิชา การจัดการธุรกิจ ค้าปลีก	สาขาวิชา การบัญชี	สาขาวิชา การตลาด
สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ	1.41	-	0.06	0.12	0.25*
สาขาวิชา การจัดการธุรกิจ ค้าปลีก	1.61		-	0.06	0.19*
สาขาวิชา การบัญชี	1.62			-	0.12
สาขาวิชา การตลาด	1.64				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชีและสาขาวิชาการตลาดมีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพมากกว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการตลาดมีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพมากกว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา	เกรดเฉลี่ย 3.00 ลงไป (N=54)		เกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00 (N=82)		t	Sig.
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
1.ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ	1.56	0.25	1.56	0.27	0.01	.98
2.ด้านเจตคติต่อการทำงาน	1.71	0.27	1.73	0.21	-0.51	.60
3.ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ	1.47	0.37	1.45	0.29	0.46	.64
4.ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ	1.32	0.41	1.50	0.29	-2.69**	.00
รวม	1.51	0.22	1.56	0.16	-1.19	.23

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00 มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านดังกล่าวสูงกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ย 3.00 ลงไป ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ จำแนกตามลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส.

วุฒิภาวะทางอาชีพของ นักศึกษา	ตนเอง (N=123)		ผู้ปกครอง (N=13)		t	Sig.
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
1.ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ของตนเองและข้อมูลทาง อาชีพ	1.57	0.25	1.48	0.32	1.19	0.23
2.ด้านเจตคติต่อการทำงาน	1.74	0.21	1.53	0.34	3.03**	0.00
3.ด้านความสามารถในการ พิจารณาเลือกอาชีพ	1.47	0.31	1.36	0.37	1.13	0.25
4.ด้านความรู้เกี่ยวกับ กระบวนการเลือกอาชีพ	1.44	0.36	1.30	0.26	1.30	0.19
รวม	1.55	0.18	1.42	0.20	2.48*	0.01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่มีลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเจตคติต่อการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของตนเองมีเจตคติต่อการทำงานดีกว่า นักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของผู้ปกครอง ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

วุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา	อาชีพของผู้ปกครอง											
	รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท			ประกอบกิจการส่วนตัว			อื่น ๆ			รวม		
	N=75			N=41			N=20			N=136		
	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ
ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ	1.53	0.26	มาก	1.60	0.25	มาก	1.61	0.26	มาก	1.56	0.26	มาก
เจตคติต่อการทำงาน	1.72	0.23	มาก	1.73	0.22	มาก	1.69	0.29	มาก	1.72	0.23	มาก
ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ	1.42	0.32	ค่อนข้างมาก	1.54	0.33	มาก	1.43	0.27	ค่อนข้างมาก	1.46	0.32	ค่อนข้างมาก
ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ	1.41	0.35	ค่อนข้างมาก	1.49	0.36	ค่อนข้างมาก	1.37	0.32	ค่อนข้างมาก	1.43	0.35	ค่อนข้างมาก
รวม	1.52	0.19	มาก	1.59	0.18	มาก	1.52	0.16	มาก	1.54	0.19	มาก

จากตาราง 12 พบว่า นักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมมีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ และเจตคติต่อการทำงานนักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพนักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ของวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

วุฒิภาวะทางอาชีพของ นักศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ของตนเองและข้อมูลทาง อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.18	0.09	0.28
	ภายในกลุ่ม	133	9.38	0.07	
	รวม	135	9.56		
2.ด้านเจตคติที่ดีต่อการ ทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.82
	ภายในกลุ่ม	133	7.70	0.05	
	รวม	135	7.72		
3.ด้านความสามารถในการ พิจารณาเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.44	0.22	0.12
	ภายในกลุ่ม	133	13.78	0.10	
	รวม	135	14.22		
4.ด้านความรู้เกี่ยวกับ กระบวนการเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.25	0.12	0.36
	ภายในกลุ่ม	133	16.86	0.12	
	รวม	135	17.11		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.13	0.06	0.14
	ภายในกลุ่ม	133	4.73	0.03	
	รวม	135	4.87		

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณภาพทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ในลักษณะ 4 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ เจตคติต่อการทำงาน ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ โดยการเปรียบเทียบจากสาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การบริการแนะแนวอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักศึกษามีคุณภาพทางอาชีพ สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาคุณภาพทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ในลักษณะ 4 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ เจตคติต่อการทำงาน ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ โดยศึกษาโดยรวมและรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว จำแนกตาม สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงคุณภาพทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนและการบริการแนะแนวอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักศึกษามีคุณภาพทางอาชีพ สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วย สาขาวิชาการบัญชีจำนวน 26 คน สาขาวิชาการตลาดจำนวน 28 คน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 41 คน สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกจำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของนักศึกษา ได้แก่ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง

ตัวแปรตาม คือ ภาวะทางอาชีพ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ เจตคติต่อการทำงาน ความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาที่มีสาขาวิชาต่างกันมีภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ต่างกันมีภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันมีภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยสอบถามความเห็นเกี่ยวกับภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง เป็นลักษณะแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ด้านเจตคติต่อการทำงาน ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือก

อาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ จำนวนทั้งหมด 32 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลได้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้
2. ติดต่ออาจารย์ผู้สอนเพื่อขอความร่วมมือและอนุญาตให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยผู้วิจัยชี้แจงอธิบายการทำแบบสอบถามให้นักศึกษาเข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามครบตามจำนวน 136 ฉบับ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package the Social Sciences/Personal Computer Plus) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาวะทางอาชีพ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ ในลักษณะ 4 ด้าน โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยรวมและรายด้าน ตามเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.00 เป็นระดับที่นักศึกษามีความเห็นเป็นจริง

หมายถึง นักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพมาก

ค่าเฉลี่ย 0.51 - 1.50 เป็นระดับที่นักศึกษามีความเห็นค่อนข้างจริง

หมายถึง นักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 0 - 0.50 เป็นระดับที่นักศึกษามีความเห็นไม่จริง

หมายถึง นักศึกษาไม่มีบุคลิกภาวะทางอาชีพหรือมีค่อนข้างน้อย

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ (t-test) และระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณี

ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่นักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพมาก คือ ด้านเจตคติต่อการทำงาน และด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ส่วนด้านที่นักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพค่อนข้างมาก คือ ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเกี่ยวกับบุคลิกภาวะทางอาชีพทั้ง 4 ด้านมีดังนี้

1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ พบว่า นักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพอยู่ในระดับมาก เกือบทุกข้อ ยกเว้นความรู้เกี่ยวกับการเน้นทักษะเฉพาะของอาชีพ การศึกษานโยบายของหน่วยงานที่เลือกประกอบอาชีพ และความจำเป็นในการศึกษาข้อจำกัดของแต่ละอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.2 ด้านเจตคติต่อการทำงาน พบว่า นักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพด้านเจตคติต่อการทำงานโดยรวมและเกือบทุกข้ออยู่ในระดับดี

1.3 ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ พบว่านักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมากได้แก่ ข้อการเลือกลักษณะงานที่ตรงกับความสามารถของตนเอง เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง และเลือกอาชีพที่สนใจและตรงกับวิชาชีพที่เรียนมา

1.4 ด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ พบว่านักศึกษามีบุคลิกภาวะทางอาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพโดยรวมและเกือบทุกข้ออยู่ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นข้อการเลือกอาชีพหนึ่งแล้วจะไม่เลือกอาชีพอื่นอีก การวางแผนการเลือกอาชีพ และการเตรียมความพร้อมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานในอนาคตอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักศึกษาจำแนกตาม สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

2.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่านักศึกษาที่มีสาขาวิชาต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย สำหรับด้านเจตคติต่อการทำงานและด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ด้วยตัววิธีของ LSD (Least Significant Difference) พบว่า

2.1.1 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขาวิชาการบัญชีและสาขาวิชาการตลาดมีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพมากกว่านักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษสาขาวิชาการตลาดมีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพมากกว่านักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00 มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านดังกล่าวสูงกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ย 3.00 ลงไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย สำหรับด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ด้านเจตคติต่อการทำงานและด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

2.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเจตคติต่อการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย โดยนักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของตนเองมีเจตคติต่อการทำงานดีกว่านักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของผู้ปกครอง สำหรับด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพและด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

2.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 พบว่านักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ มีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามวุฒิภาวะทางอาชีพทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเอง และข้อมูลทางอาชีพ ด้านเจตคติต่อการทำงาน ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ พบว่า

1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ และด้านเจตคติต่อการทำงาน พบว่านักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะวิทยาลัยฯ ได้จัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาชีพ การจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง จึงทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจตนเอง ทราบถึงบุคลิกภาพ ความสนใจในอาชีพ ความถนัดของตนเอง การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งทำให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมศรี เหล่าภักดี (2546 : 44) ศึกษาความคิดเห็นในการเลือกอาชีพของนักศึกษาภาคปกติ คณะวิชาการจัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นด้านการมีความรู้ในลักษณะของอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมา ชัยลักษณะนันท์ (2542 : 117) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเสริมสร้างขึ้นได้จาก การได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพที่ถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระยา สุทธยาคม (2541 : 47) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า การรู้จักตนเองมีน้ำหนักความสำคัญส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซูเปอร์ อังอิงจาก วีระยา สุทธยาคม (Super.1968:80) พบว่าการรู้จักตนเองมีอิทธิพลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ การรู้จักตนเองดีขึ้นจะช่วยให้เลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและอยู่ในสภาพที่ต้องการอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ เจเตอร์ (Jeter.1978:6537-A; อังอิงจากนันทภู ภูนนทร์ 2535:85) พบว่า การให้บุคคลได้รู้จักการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองตามความเป็นจริง มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพและการเข้าสู่โลกของงานอาชีพรวมทั้งมีความสามารถในการวางแผนและวางเป้าหมายงานอาชีพของตนในอนาคต มีผลทำให้บุคคลมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น

1.2 ด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพ และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพพบว่านักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก อาจเป็นเพราะวิทยาลัยฯ มีการจัดกิจกรรมการบริการแนะแนวหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพไม่มากพอ จึงทำให้นักศึกษาได้รับโอกาสไม่มากพอในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จะนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและความรู้ทางอาชีพมาประมวลในการสร้างแนวความคิด วางแผนการเลือกอาชีพ

การเตรียมตัวที่ดีในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมการสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพมากขึ้นจะส่งผลทำให้นักศึกษามีการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามความต้องการของตนเองและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วีระยา สุทธยาคม (2541:47) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า การที่นักเรียนรู้จักตนเองมีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน เป็นเพราะการรู้จักตนเองจะช่วยให้เลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและอยู่ในสภาพที่ต้องการอย่างแท้จริง ดังการศึกษาของซูเปอร์ อ้างอิงจากวีระยา สุทธยาคม (Super. 1968:80) พบว่าการเลือกอาชีพเป็นสิ่งที่คนวัยรุ่นมุ่งหมายเอาไว้ คนวัยรุ่นจะมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง และรู้ว่าตนเองเป็นคนแบบใด มีการเจริญเติบโตขึ้นจากประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยพัฒนาให้เห็นภาพตนเองชัดเจน จนเกิดเป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง สามารถช่วยให้เลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัจฉรา สุขารมณ อรพินทร์ ชูชม ทศนา ทองภักดี (2540:70) ศึกษาของค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ ค่านิยมในอาชีพและบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวก การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งซึ่งบุคคลที่อยู่ในวัยเลือกอาชีพที่สมจริงแล้วบุคคลนั้นจะต้องรู้จักและเข้าใจตนเองรู้ทั้งความถนัด ความสามารถของตน ความสนใจและต้องรู้จักบุคลิกภาพของตัวเองด้วย การที่บุคคลเลือกงานได้อย่างตามความเป็นจริง บุคคลต้องเลือกโดยคำนึงถึงตนเอง ตลอดจนโอกาสที่เป็นไปได้ ความรู้สึกและท่าที ซึ่งเป็นสภาวะความพร้อมทางด้านจิตใจที่เหมาะสมกับวัยของนิสิตในการเลือกประกอบอาชีพ โดยต้องมีทั้งค่านิยมในอาชีพวุฒิภาวะทางอาชีพและบุคลิกภาพเป็นส่วนประกอบซึ่งจะแสดงออกอย่างเป็นอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ สอดคล้องกับการวิจัยของ ผกา บุญเรือง (2520 : 59) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพวุฒิภาวะทางอาชีพและการควบคุมภายใน-ภายนอก พบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นผลจากการสะสมประสบการณ์ ความสนใจ เป็นผู้ที่รู้จักตนเอง รับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นจริง และมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเป็นจริง เป็นการรับรู้จากตนเอง มีความหลากหลายในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของตน มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนและแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพได้ทำให้สามารถเลือกอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยจำแนกตาม สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. และอาชีพของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังนี้

2.1 นักศึกษาที่มีสาขาวิชาต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการวิจัยของเฉลิมศรี เลหาภักดี (2546:49) ศึกษาความคิดเห็นในการเลือกอาชีพของนักศึกษาภาคปกติ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี พบว่า นักศึกษาที่เลือกโปรแกรมวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มี

มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ อาจเป็นเพราะ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการตลาดมีการจัดโครงการและกิจกรรมที่หลากหลายให้กับนักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ อาทิเช่น ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ จัดอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละวิชาชีพ และ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีกเป็นนักศึกษาทวิภาคีซึ่งต้องทำงานในสถานประกอบการพร้อมกับการเรียนในวิทยาลัยฯ จึงทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ทางอาชีพโดยตรงจากการทำงานและทราบข้อมูลของตนเองได้เป็นอย่างดีเนื่องจากได้ฝึกปฏิบัติจริง สำหรับด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดมีความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก อาจเป็นเพราะนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางอาชีพและข้อมูลของตนเองอยู่ในระดับมาก จึงทำให้นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดมีความสามารถในการเลือกอาชีพได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2531:45-47; อ้างอิงจาก Ginaberg, 1951) กล่าวว่า เป็นพัฒนาการอาชีพในขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ ซึ่งบุคคลมีอายุระหว่าง 15-24 ปี เป็นขั้นของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน โดยสำรวจจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือจากงานอดิเรก หรือจากการทำงานพิเศษ และทดลองสวมบทบาทงานหรืออาชีพนั้น ๆ ส่วนด้านเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่เป็นแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศรี เลหาภักดี (2546:49) ศึกษาความคิดเห็นในการเลือกอาชีพของนักศึกษาภาคปกติ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี พบว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษามีเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00 มีวุฒิภาวะทางอาชีพด้านดังกล่าวสูงกว่านักศึกษามีเกรดเฉลี่ย 3.00 ลงไป อาจเป็นเพราะนักศึกษามีผลการเรียนดีจึงมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพได้เป็นอย่างดีด้วย เกิดแนวความคิดในการเลือกอาชีพ มีการวางแผนการเลือกอาชีพ และสามารถแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพได้ดี ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของตนเองและข้อมูลทางอาชีพ ด้านเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักศึกษาที่มีลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านเจตคติต่อการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของตนเอง มีเจตคติต่อการทำงานดีกว่านักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของผู้ปกครอง อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามความต้องการของตนเองนั้น มีความเข้าใจว่าทุกคนต้องมึงานทำ และงานมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต จึงทำให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการทำงาน และความตระหนักในการประกอบอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ซึ่งการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการ บุคลิกภาพ ความสามารถและความถนัดของตนเองนั้น จะทำให้ตนเองมีความสุขในการทำงานและการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณฯ จงประเสริฐพร (2540:77) ศึกษาการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตศึกษาน้อยที่สุด คือ การทำตามคำแนะนำของเพื่อน

2.4 อาชีพของผู้ปกครอง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยฯ และระบบการศึกษาในปัจจุบันที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับสื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพมีหลากหลาย ทำให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นไปอย่างอิสระ ตามความต้องการของตนเองได้เหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เฉลิมศรี เล่าภักดี (2546:47) ศึกษาความคิดเห็นในการเลือกอาชีพของนักศึกษาภาคปกติ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ โดยรวมนักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลตนเองและข้อมูลทางอาชีพ และด้านเจตคติต่อการทำงานนักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความสามารถในการพิจารณาเลือกอาชีพและด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพนักศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยฯ ควรส่งเสริมให้ทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะสาขาวิชาที่มีการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่น้อย ให้ดำเนินการจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับความรู้ทางอาชีพ การรู้จักตนเอง และเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างวุฒิภาวะทาง

อาชีพ อาทิเช่น การศึกษาดูงานในสาขาอาชีพที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ การเข้าร่วมชมนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพ การเข้าร่วมงานในอาชีพ ได้รับการฝึกงานที่ตรงกับวิชาชีพที่เรียน สนับสนุนให้นักศึกษาภาคปฏิบัติทำงานนอกเวลาเรียนเพื่อสร้างประสบการณ์ในอาชีพ

2. การบริการของงานแนะแนวควรจัดอบรมหรือกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาเลือกอาชีพ กระบวนการเลือกอาชีพ เพื่อให้นักศึกษาได้นำข้อมูลความรู้ทางอาชีพและข้อมูลของตนเองมาวิเคราะห์ประมวลให้เกิดแนวคิดในการเลือกอาชีพ เพื่อสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องนี้กับประชากรกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 เพื่องานแนะแนวจะได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพและเลือกสาขาวิชาเรียนได้อย่างถูกต้อง

2. ควรทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพให้กับผู้เรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เฉลิมศรี เหล่าภักดี. (2546). *ความคิดเห็นในการเลือกอาชีพของนักศึกษา ภาคปกติ คณะวิทยาการ
จัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตร
การพิมพ์.
- ณกมล ชาวปลายนา. (2544, กุมภาพันธ์). *การบูรณาการปรัชญาและศาสนาเพื่อการศึกษา*.
วารสารวิชาการ. 4(2): 46.
- ทัศนาก ทอภักดี; อัจฉรา สุขารมณ; และอรพินทร์ ชูชม. (2543, พฤษภาคม). *ความสัมพันธ์ระหว่าง
ภูมิหลังของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ค่านิยมในอาชีพกับการเลือก
อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. *วารสารพฤกษศาสตร์*. 6(1): 110.
- นนทภู ภูนนทรักษ์. (2535). *วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา เขตการศึกษา 7*. *วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)*. พิษณุโลก: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมิน
การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ผกา บุญเรือง. (2520). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทาง
อาชีพและการควบคุมภายใน-ภายนอก*. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)*.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). *การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา*.
กรุงเทพฯ: ตำราอุดมศึกษา โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- (2531). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะ
แนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณี เกษกมล. (2541, กุมภาพันธ์). *แบบสอบวัดเพื่อการตัดสินใจด้านอาชีพ*. *วารสารวิชาการ*.
1(2): 30.
- พัชรภา วรแสง. (2546). *การศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาวุฒิภาวะด้าน
อาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์
ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี*. *ปริญญานิพนธ์
กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- พัชรา แยมสำราญ. (2535). ผลของการให้คำปรึกษาทางอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไครท์ส ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางสะพาน อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 5-6.
- ไพฑูริย์ จันตะเสน. (2544). การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพและอัตมโนทัศน์ระหว่างนักเรียนที่มีแบบการเรียนแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ. (2549). คู่มือนักศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยฯ. ----- . (2549). ข้อมูลสถานศึกษา ปีการศึกษา 2549. กรุงเทพฯ: งานศูนย์ข้อมูลการศึกษา ฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยฯ.
- วีระยา สุทธยาคม. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดา อ่อนช้อย. (2520). ผลการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุมา ชัยลักษณะนนท์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณา จงประเสริฐพร. (2540). การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2546). หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำออง งามวิธา. (2541). การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาสาพร พรหมรักษ์. (2543). การศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดชัยมงคล. สารนิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉรา สุขารมณ์; อรพินทร์ ชูชม; และ ทศนา ทองภักดี. (2540). *องค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพมีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ

2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คำตอบของนักศึกษาจะไม่มีผลต่อคะแนนหรือการสอบใด ๆ ของทางวิทยาลัยฯ ทั้งสิ้น ผลจากการประเมินครั้งนี้

จะนำไปใช้ในการวิจัยทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านกำลังศึกษาอยู่สาขาวิชาใด
 - () สาขาวิชาการบัญชี
 - () สาขาวิชาการตลาด
 - () สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 - () สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
2. เกรตเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ภาคเรียนที่ 1 ถึงปัจจุบัน
 - () เกรตเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ลงไป
 - () เกรตเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00
3. ลักษณะการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษาต่อในระดับ ปวส. เป็นอย่างไร
 - () ตามความต้องการของตนเอง
 - () ตามความต้องการของผู้ปกครอง
4. อาชีพของผู้ปกครอง
 - () รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท
 - () ประกอบกิจการส่วนตัว
 - () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างซึ่งตรงหรือใกล้เคียงกับความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่จริง
1	การฝึกงานในอาชีพที่สนใจ จะทำให้นักศึกษาได้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้นมากขึ้น			
2	หากนักศึกษาจะเลือกอาชีพ นักศึกษาจะหาข้อมูลว่าอาชีพที่ต้องการทำนั้น ต้องการคนที่มีความรู้ความชำนาญด้านใด			
3	การเลือกอาชีพต้องเลือกให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง			
4	นักศึกษาทราบว่าทุกอาชีพต้องเน้นทักษะเฉพาะของผู้ที่จะทำอาชีพนั้น			
5	บุคลิกภาพมีความสำคัญในการเลือกอาชีพ			
6	นักศึกษาจะศึกษาขั้นตอนในการทำงานของอาชีพที่สนใจ			
7	นักศึกษาจะศึกษาเกี่ยวกับนโยบายของหน่วยงานที่จะเลือกเข้าไปประกอบอาชีพ			
8	นักศึกษาคิดว่าการได้ศึกษาข้อจำกัดของแต่ละอาชีพเป็นเรื่องจำเป็น			
9	นักศึกษาคิดว่าคนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพก็ได้			
10	นักศึกษาคิดว่าคนทุกคนต้องทำงานเมื่อถึงวัยอันสมควร			
11	งานที่ดีต้องเป็นงานสบายและมีรายได้สูงเท่านั้น			
12	การทำงานทำให้ชีวิตของนักศึกษาขาดอิสระ			
13	ชีวิตการทำงานเป็นชีวิตที่ลำบาก			
14	การทำงานทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง			
15	การทำงานทำให้ชีวิตมีคุณค่ายิ่งขึ้น			
16	การทำงานทำให้ชีวิตได้รับประสบการณ์ที่ดี			
17	นักศึกษาจะเลือกประกอบอาชีพตามความถนัดของตนเอง			
18	ในการเลือกอาชีพ นักศึกษาจะพิจารณาถึงความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเองประกอบกัน			

ข้อ	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่จริง
19	อาชีพที่นักศึกษาจะเลือกนั้นควรมีลักษณะงานตรงกับความสามารถของตนเองเท่านั้น			
20	นักศึกษาจะเลือกอาชีพถ้าพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง			
21	นักศึกษาจะเลือกอาชีพที่นักศึกษาสนใจและตรงกับวิชาชีพที่เรียนมา			
22	นักศึกษาคิดว่าการเลือกอาชีพที่ตรงกับความสามารถของตนเองจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน			
23	ถ้ามีหน่วยงานที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันติดต่อให้นักศึกษาไปทำงาน นักศึกษาสามารถตัดสินใจได้ดีว่าจะไปทำงานที่หน่วยงานใด			
24	นักศึกษามีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง			
25	เมื่อนักศึกษาเลือกอาชีพหนึ่งแล้ว จะไม่เลือกอาชีพอื่นอีก			
26	หลักการเลือกอาชีพที่ดีก็คือ เรียนจบแล้วค่อยตัดสินใจเลือกอาชีพ			
27	นักศึกษสามารถประกอบอาชีพใด ๆ ก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องสนใจอาชีพนั้นมาก่อน			
28	การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่นักศึกษาจะเลือกประกอบอาชีพนั้นไม่มีความจำเป็นเพราะสามารถเรียนรู้ได้เมื่อเข้าไปทำอาชีพนั้น			
29	นักศึกษาไม่จำเป็นที่จะต้องมีความคิดเกี่ยวกับงานว่าชอบงานอะไร			
30	นักศึกษายังไม่ได้วางแผนเรื่องการเลือกอาชีพในขณะนี้เพราะยังไม่สำเร็จการศึกษา			
31	คนเราไม่จำเป็นต้องวางแผนการเลือกอาชีพเพราะจะประกอบอาชีพอะไรก็ได้เมื่อถึงเวลา			
32	การติดตามวิถีการทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจเป็นการเตรียมพร้อมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานในอนาคตได้			

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย	อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง	อาจารย์ประจำภาควิชาธุรกิจศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์นิรนาท แสนสา	อาจารย์ประจำแผนกวิชาสามัญสัมพันธ์ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนวรรตน์ ย่อมี่
วันเดือนปีเกิด	1 มกราคม 2515
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	26 แยก 14 ซอยรามอินทรา 117 แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ. 2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกวิชาการบัญชี จากโรงเรียนดุสิตพัฒนชยการ
พ.ศ. 2534	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกวิชาการเลขานุการ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ
พ.ศ. 2536	บช.บ. (ธุรกิจศึกษา – เลขานุการ) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2550	กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ